

Голас Радзімы

№ 18 (1433)
6 мая 1976 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Год выдання 21-ы
Цана 2 кап.

З пахам першых веснавых кветак, песнямі і танцамі прыходзіць на беларускую зямлю Першамайскае свята.

РАЗАМ МЫ МОЦНЫЯ УДВАЯ

«Сябры пазнаюцца ў
працы»

стар. 3

СТАРАЯ ДРУЖБА НЕ ЗАБЫВАЕЦЦА

«Памяць аб слаўна пра-
жытых гадах»

стар. 5

ШТО ТАКОЕ САВЕЦКІ ПАЛІТЫЧНЫ ПЛАКАТ!

«Захоўваць энергію рэ-
валюцыі»

стар. 7

САЛІДАРНАСЦЬ ПЕРАМОЖА!

«100 гадоў назад (1876) пача-
лося нацыянальна-вызваленчае
і антыфеадальнае паўстанне ў
Балгарыі».

Няхай тыя нашы замежныя
чытачы, якія жывуць у Амеры-
цы, Заходняй Германіі і іншых

капіталістычных краінах, пагля-
дзяць у свае календары. Ці
адзначаны там гэтыя гістарыч-
ныя падзеі? Ці ўспомнілі бур-
жуазныя газеты і тэлевізійныя
каментатары, што і шэсцьдзе-
сят, і дзев'яноста, і сто гадоў

назад Першамай быў днём ба-
рацьбы працоўных за мір, за
свабодную працу, нацыяналь-
нае і сацыяльнае вызваленне?

Мы, савецкія людзі, помнім
найярчэйшыя старонкі гэтай ба-
рацьбы расійскіх, амерыканскіх,

нямецкіх, балгарскіх рабочых,
працоўных усіх кантынентаў і
краін. Мы, інтэрнацыяналісты,
ніколі не забудзем тых гран-
дыёзных забастовак, дэманст-
рацый, паўстанняў, бо яны бы-
лі буйнымі этапамі на шляху за
вызваленне рабочага класа ва
ўсім свеце. У буржуазіі на та-
кія падзеі памяць кароткая.

Нягледзячы на неймаверныя
цяжкасці барацьбы, на шалёнае

[Заканчэнне на 4—5-й стар.]

У НАШЫМ сёлетнім кален-
дары адзначаны тры зна-
мянальныя даты:

«1 мая споўнілася 90 гадоў з
дня (1886) усеагульнай забастоўкі ў
Нью-Йорку, Філадэльфіі, Чыкага,
Балтымору, Сент-Луісе і іншых гарадах
ЗША з патрабаваннем 8-гадзіннага
рабочага дня».

«1 мая споўнілася 60 гадоў з
дня (1916) антываеннай дэман-
страцыі рабочых у Берліне».

уверенно смотрит в будущее. Он твердо знает, что его труд и энергия, его знания найдут должное применение в социалистическом обществе.

«Основные направления развития народного хозяйства СССР на 1976—1980 годы», утвержденные XXV съездом КПСС, открывают нашей молодежи широкий выбор будущей профессии. Только в системе профессионально-технического образования за пятилетие будет подготовлено примерно 11 миллионов квалифицированных рабочих. Миллионы молодых людей, окончивших общеобразовательную школу, получают специальность на различных курсах — непосредственно на предприятиях и в организациях, а также в колхозах. За эти годы высшие и средние технические учебные заведения выпускают 9,6 миллиона дипломированных специалистов. В соответствии с народнохозяйственными планами всем молодым рабочим, всем молодым специалистам будут обеспечены рабочие места.

Всякий раз, когда капиталистическое общество сталкивается с экономическими и иными трудностями, наиболее дискриминации подвергаются национальные меньшинства. В ряде капиталистических стран, как, например, в Японии, за воротами предприятий остаются в первую очередь женщины.

Таким образом, естественного права на труд лишаются все более широкие социальные слои капиталистического общества. И они не хотят мириться с этим. Во всех капиталистических странах нарастает волна массовых забастовок и политических демонстраций трудящихся, требующих обеспечить работой каждого. Но капиталистическая система, высшей целью которой является прибыль, не способна решить эту проблему. Только социализм в состоянии обеспечить людям реальную возможность для осуществления их основополагающего права — права на труд.

Глеб СПИРИДОНОВ.

давать пресс-гиганты усилием в 70 тысяч тонн, тогда как мощность такого рода оборудования в Соединенных Штатах не превышает усилия в 45 тысяч, а во Франции — в 20 тысяч тонн. Именно поэтому, заказ на изготовление прессы, открывающей новые перспективы перед французской промышленностью, был адресован СССР, а в Иссуре — промышленном городе центральной Франции — в торжественной обстановке состоялось недавнее открытие улицы имени Советского Союза.

Сотрудничество между СССР и Францией в самых разных областях успешно развивается.

ПАДЗЕ! ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ЭКАНОМЯЦЬ РАЧНУЮ ВАДУ

З Бярэзіны спынены забор чыстай вады, якая паступала адсюль для прамысловых мэт на нафтавыя промыслы Палесся. Магутныя помпы дзяпер надаюць да свідравін адпрацаваную ваду Светлагорскага завода штучнага валакна.

Папярэдне ачышчальная, але непрыдатная для іншых мэт вада будзе нагнятацца праз сетку свідравін у нафтаносныя пласты. Яна створыць неабходны ціск для інтэнсіфікацыі здабычы вадкага паліва.

Штогод на палескіх нафтавых промыслах будзе выкарыстоўвацца да адзінаццаці мільёнаў кубаметраў ачышчальных прамысловых сцэкаў. Гэта дасць магчымасць істотна скараціць забор прэснай вады ў рэках і азёрах краю.

ПАДЗЕ! ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ●

Сучасным абсталяваннем аснашчаны цэхі Мінскай скургалантарэйнай фабрыкі; Зінаіда РАСКОВІЧ і Ганна КУЧЫНСКАЯ [злева] — лепшыя швачкі прадпрыемства.

СЯБРЫ ПАЗНАЮЦА Ў ПРАЦЫ

Верны свайму інтэрнацыянальнаму абавязку, Савецкі Саюз аказвае вялікую дапамогу ў стварэнні паліўна-энергетычнай і сыравіннай базы краін — удзельніц Савета Эканамічнай Узаемадапамогі. Толькі летась яны атрымалі каля 50 мільёнаў тон савецкай нафты. На поўную магутнасць працуюць дзве ніткі нафтаправода «Дружба», што праходзіць праз нашу рэспубліку. А планам дзесятай пяцігодкі прадугледжана ўвесці ў дзеянне яшчэ адну буйную трасу Арэнбург — Заходняя граніца СССР. Рэалізавачь такія грандыёзныя праекты супрацоўніцтва можна толькі шляхам кааперацыі матэрыяльных сродкаў і працоўных рэсурсаў. Свой уклад у гэтую справу ўносяць нафтабудаўнікі Польшчы і Беларусі.

Раніцай мяне разбудзіў нечакана моцны, са званам, гул. Я падышоў да акна. На невяліччай палянцы, проста насупраць гасцініцы, шалёна круціў усімі сваімі вінтамі маленькі стракаты верталёт. Адхінаючыся ад ветру, да яго падышлі некалькі чалавек. Верталёт зароў яшчэ мацней, задрыжэў, падняўся над палянай і, упарта нахіліўшы да зямлі свой шкляны нос, пашыбаваў праз Дзвіну, напярэці да цёмнай яшчэ палоскі лесу на гарызонце.

«Гэта нафтвавікі, паляцелі трасу аглядаць, — быццам у апраўданне за заўчасную пабудку растлумачыла мне потым дзяжурная пакаёўка. — Па некалькі разоў на дзень лётаюць, мы ўжо прывыклі».

ТРУБЫ ІДУЦЬ ПРАЗ БАЛОТЫ

Сапраўды — прывыклі. А той, хто трапіў у Наваполацк упершыню, адразу ж звяртае ўвагу на польскую мову. Яе можна пачуць на аўтобусным прыпынку, ля кіназатраў, у магазінах і кафе. У кіёсках «Саюздруку» побач з «Правдой» і беларускімі газетамі — «Дзёнік вечорны», «Жыцце Варшавы», «Палітыка», «Трыбуна людю»... У кнігарні вам скажуць, што самыя дэфіцытныя выданні — польска-рускія слоўнікі і размоўнікі.

Па вуліцах снуюць мікрааўтобусы з эмблемамі «Энергаполя», «Трансбуда» і іншых польскіх фірм, а на мясцовых дарогах паўнаўладнымі гаспадарамі адчуваюць сябе аранжавыя грузавікі маркі «Stag», грузаныя цяжкімі хлыстамі труб.

Вось ужо год, як малады цэнтр беларускіх нафтахімікаў з'яўляецца яшчэ і штаб-кватэ-

рай польскіх спецыялістаў, што будуць нафтаправод ад Полацка да літоўскага горада Мажэйкія.

Будаўніцтва на беларускай зямлі сіламі і сродкамі ПНР аб'ектаў нафтахіміі (сярод іх — нафтаправоды Полацк — Біржай — Мажэйкія, Унеча — Полацк-3, больш дзесятка помпавых і нафтаналіўных станцый) — прадугледжана пагадненнем паміж ПНР і СССР. Збудаванні ўвойдуць у сістэму нафтаправода «Дружба» і павялічаць паток нафты ў брацкія сацыялістычныя краіны. Для ўзвядзення гэтых аб'ектаў у Наваполацк і іншыя беларускія гарады прыехалі ўжо каля 1 500 польскіх рабочых, інжынераў і тэхнікаў. Мяркуюцца, што неўзабаве гэтая лічба падвоіцца.

— «Стыкаваць» дзве школы трубаўкладкі куды цяжэй, чым зварыць самае мудрагелістае шво паміж трубамаі, — сказаў дырэктар субпадраднай арганізацыі «Энергаполь-1» Тадэвуш Міхальскі. — Прыёмы зваркі і рэзання ў савецкіх і польскіх спецыялістаў у многім адрозніваліся, таксама як і метады кантролю і ацэнкі якасці работ. Але першыя ж месяцы работы паказалі, што ніякія тэхнічныя складанасці не могуць перашкодіць працэсу інтэграцыі нашых сіл.

Тадэвуш Міхальскі расказаў, як сумеснымі намаганнямі савецкіх і польскіх спецыялістаў удалося вырашыць шмат інжынерных задач па «падгонцы» тэхналогій.

— Зараз работа на лінейнай частцы будаўніцтва ідзе поўным ходам, можаце самі пераканацца, — прапанаваў ён.

Адмовіцца ад такога запрашэння было цяжка, і ўжо назаўтра наша машына прабіралася па разбітым коламі трубавазаву бальшаку ўздоўж трасы будучага нафтаправода. Урэшце, раскіданыя на многія кіламетры і не злучаныя паміж сабой участкі трубаправода яшчэ цяжка назваць трасай. Яна існуе толькі ў праектах ды на рабочых картах праходчыкаў. Напярэдадні мне паказалі такую карту. Увесь 442-кіламетровы шлях трубы то тут, то там перакрэслівалі чырвоныя, сінія і чорныя лініі. Гэта балоты, пад'ёмы і спускі, лініі дрэнажу, чыгункі і аўтамабільныя дарогі.

— Траса надзвычай складаная, — сказаў мне тады майстар будаўнік Люцыян Заграек. — І ўсё ж мы яе адолеем. Тут быў такі выпадак. Пачалі мы размячаць месца для адной з помпавых станцый і наткнуліся на стары фашысцкі дот. Так на ім, як на фундаменце, і паставілі станцыю. Мне гэта здалася вельмі сімвалічным. Мы разам з савецкім народам змагаліся за сваю свабоду ў гады Вялікай Айчыннай вайны і зараз сумесна будзем мірнае жыццё. Я

стары салдат, ваяваў попеч з савецкімі людзьмі і ведаю, што больш надзейных і бескарыслівых сяброў, чым яны, няма.

Такі ж настрой упэўненасці і аптымізму я сустрэў і ў зваршчыкаў брыгады Эдварда Жукоўскага, што працавала на 19-м кіламетры трасы. На шырокай прасецы лютаваў пранізлівы вецер, але работа ішла спорна. Пад палаткамі, што ўкрывалі апараты ад ветру, зіхацелі агеньчыкі электразваркі. Гусенічныя ўкладчыкі тут жа падхоплівалі сваімі стрэламі гатовую да спуску ў траншэю «змяю» трубаправада. Замест 35 стыкаў, хлопцы зварваюць за змену 40—42.

— Мы читалі, што ў Цюмені, у Сібіры маразы яшчэ мацнейшыя, але ж вашы нафтвавікі не баяцца іх, — жартаваў брыгадзір. — Чым мы горшыя за іх? Ну, а летам мяркуем узняць выпрацоўку яшчэ напалавіну.

УМОВЫ, ЯК ДОМА

Вечарам нас запрасілі ў адзін з «чырвоных куткоў» гарадка на колах, дзе жывуць польскія рабочыя. У пакоі ціха іграў музычны аўтамат, было шмат жартаў, успамінаў прародных мясціны і, зразумела, традыцыйна моцнай кавы.

— Над будоўляй узяў шэфства Саюз сацыялістычнай моладзі Польшчы, — сказаў адзін з лідэраў маладзёжнай арганізацыі будоўлі Кшыштаф Сяліцкі. — Жадаючых прыехаць на будоўлю ў вашу краіну было шмат, давлялася нават правесці адборачны конкурс. Ехалі па розных прычынах — адны шукалі рамантыку, другія жадалі выпрабаваць уласныя сілы, трэція хацелі паглядзець незнаёмыя мясціны. Аднак тут усіх захапіў напружаны рытм буйной будоўлі, дзе кожны можа да канца праявіць свае здольнасці і характар.

— Працаваць даводзіцца шмат, — гаворыць Кшыштаф, — але і ўмовы для адпачынку нам створаны не горшыя, чым дома.

У гэтым я пераканаўся, калі пабываў у плавальным басейне, куды пасля змены штодня прыходзяць польскія рабочыя. Спартыўны інструктар Ежы Канцакоўскі расказаў, што яго землякам, акрамя басейна, прадастаўляюць спартыўную залу і лыжную базу. Наладжваюцца таварыскія сустрэчы з мясцовымі футбалістамі і валейбалістамі. Толькі за паўгода польскія нафтаправодчыкі 14 разоў пабывалі на экскурсіях па Беларусі. Аматары мастацкай самадзейнасці займаюцца ў Доме культуры нафтабудаўнікоў. Тут жа рэгулярна адбываюцца вечары адпачынку і канцэрты.

— Многія з нас знайшлі сярод мясцовай моладзі асабістых сяброў, — расказалі мне

польскія рабочыя. — Напэўна, гэта дружба будзе працягвацца і тады, калі мы вернемся на радзіму.

ГОД КАШТОЎНЫХ ЗНАХОДАК

— Ведаеце, мы называем мясціны, па якіх ідзе нафтаправод, «малой Швейцарыяй», — сказаў мне дырэктар будаўніцтва Казімеж Паўлоўскі. — Мабыць, параўнанне не зусім дакладнае, але па прыгажосці ваш край можа спрацаваць з самымі славутымі мясцінамі. Усе мы палюбілі Беларусь. І не толькі за маляўнічасць краявідаў. Тут жывуць цудоўныя людзі, з якімі лёгка і прыемна працаваць.

Казімеж Паўлоўскі — нафтвавік з вялікім стажам, прымаў удзел у праектаванні будаўніцтва і эксплуатацыі многіх магістральных нафтаправодаў. У гады Вялікай Айчыннай вайны ён ваяваў супраць гітлераўцаў у польскім танкавым корпусе. Тады ж у дасканаласці вывучыў рускую мову.

— У тым, што Польшча мае сёння ўласныя высокакваліфікаваныя кадры нафтвавікоў, мы ў многім абавязаны Савецкаму Саюзу, — працягваў дырэктар. — Пачатковы вопыт мы атрымалі, калі ў 1960—1961 гадах праводзілася першая нітка «Дружбы». Потым неаднаразова пасылалі на вучобу ў СССР сваіх спецыялістаў, пераймалі перадавы вопыт. У савецкіх калег мы, у прыватнасці, вучыліся тэхніцы фарсіравання балот, рэк, праходцы ў горных умовах.

Дагэтуль мы не мелі вопыту арганізацыі работ адразу ў некалькіх месцах на вялікай тэрыторыі. Таму гэтая будоўля таксама будзе карыснай школай для нас. Мы задаволены тым, як складваюцца кантакты з савецкімі таварышамі і, у прыватнасці, будаўнічымі арганізацыямі і органамі ўлады. Супрацоўніцтва носіць творчы характар і не абмяжоўваецца літарай дагавору. Усе пытанні рашаюцца не фармальна, а падзелавому, хутка. Савецкія таварышы выдатна арганізавалі забеспячэнне будоўлі мясцовымі матэрыяламі і тэхнічнымі газамі, дапамагаюць у рамоне тэхнікі, стварылі выдатныя бытавыя ўмовы.

— Аб каштоўных знаходках, што з'явіліся толькі за першы год сумеснай работы, можна расказаць доўга, — падагульняе Казімеж Паўлоўскі. — Напрыклад, аб тым, як наладжана сумесная дзейнасць нашых партыйных арганізацый, або як на ўчастках пераймаюць савецкі вопыт арганізацыі спартоўна-тэатраў... Урэшце, мы пераканаліся, што падзел працы — надзвычай важны крок наперад у развіцці сацыялістычнай эканамічнай інтэграцыі. У гэтай форме супрацоўніцтва вялікая будучыня.

Вячаслаў ХАДАСОЎСКІ.

СРАВНЕНИЕ—В ПОЛЬЗУ КОММУНИЗМА

От всего сердца желаю советским людям новых успехов в мирном строительстве, в борьбе за дальнейшее осуществление решений XXV съезда КПСС.

Здесь, в Америке, отнеслись с большим вниманием к форуму советских коммунистов, который проходил в Москве в конце февраля — начале марта. Даже буржуазные средства массовой информации вынуждены были отметить важность решений, принятых на съезде. Особый интерес проявляли ко всему, что касается внешней политики Советского Союза. Простые граждане Америки надеются, что процесс разрядки будет продолжаться. И с трибуны съезда Компартии Советского Союза весь мир услышал слова, подтверждающие намерение СССР продолжать свою Программу мира.

Есть в Соединенных Штатах и противники смягчения международной напряженности. И таких немало. Особенно это заметно в ходе предвыборной кампании. Кандидат от республиканской партии Рейган, напри-

мер, сумел победить президента Форда в одном из штатов. А ведь он активно выступает за гонку вооружений. Таков же и Джексон. Они видят выход из тупика только в неуправляемой гонке вооружений.

Когда сравниваешь такие бредовые высказывания американских политиков, которые метят в лидеры страны, с трезвыми, аргументированными декларациями советских руководителей, становится ясно, что будущее, несомненно, за социалистическим обществом. За тем обществом, где уже решены многие проблемы, стоящие до сих пор перед капиталистическим миром, где сама действительность дает основания государственным деятелям, как и всему народу, быть уверенными в завтрашнем дне.

Еще раз желаю успехов моей любимой Родине.

С уважением

Александр КУРЕНЦОВ.

США.

ЧУЖОЕ НЕБО АМЕРИКИ

Недавно мне довелось прочитать книгу белорусского писателя Бориса Саченко «Чужое небо». Очень хорошая книга. Уже само название не может не затронуть сердце эмигранта.

Вот и для меня небо над страной, в которой я живу уже много лет, так и не стало родным. Иной раз смотришь, и видится оно таким чужим, холодным и неприветливым.

Я понимаю, что все это — субъективные ощущения. Но ведь зависят они от вполне реальных объективных условий, в которых приходится жить сегодня в Америке простому человеку. И если здесь на земле тебе не

ладно, то и небесная синь покажется чернее сажи.

Мне скоро исполнится 62 года. Страшно устал. Хотелось бы уйти на пенсию, но ведь здесь надо работать до 65 лет, а не до 60, как на моей Родине. Да и как прожить на одну пенсию, если только налог за дом подскочил с 360 до 575 долларов в этом году. Ежемесячно надо платить страховку за машину — 50 долларов, страховку от пожара — 50, за свет и отопление — 20, а за воду, мусоропровод, лекарства, госпиталь... Недавно купили жене очки — 130 долларов.

Но даже если смотреть на американскую действитель-

ность сквозь такие дорогие очки, она не станет прекрасней. Улучшить существующее положение в капиталистических странах могут лишь объединенные усилия всех людей труда.

Вот с этим праздником, который вы отмечаете 1-го мая, я и поздравляю соотечественников, которые живут и трудятся на моей любимой Родине. Вы добились многого из того, за что нам еще предстоит бороться. И я желаю еще больших успехов советским людям в мирном созидательном труде на благо своей страны. Ваши достижения помогут и нам.

Борис МИФОРТ.

США.

ТАКИЕ ВСТРЕЧИ РАДУЮТ

В марте у нас гостила делегация из города Солигорска. Мы тепло встречали дорогих земляков. Высылаю вам фотографию, сделанную во время пребывания гостей из Белоруссии.

Такие встречи радуют и надолго западают в сердце. Я, например, была тронута, когда прочла в «Голосе Радзімы» интервью известной белорусской певицы Тамары Шимко, которая помнит о встрече с нами во время ее поездки по Бельгии. Передайте ей, пожалуйста, сердечный привет от меня и от всех членов нашего отдела.

Сейчас мы готовимся торжественно отметить международный праздник солидарности трудящихся — 1 Мая и День Победы. В нашем отделе Союза советских граждан организована выставка, демонстрируются советские кинофильмы, проводятся лекции и доклады, посвященные этим славным праздникам. А я написала два стихотворения, которые со-

Мария ГОРОХ (в центре) с туристами из Белоруссии.

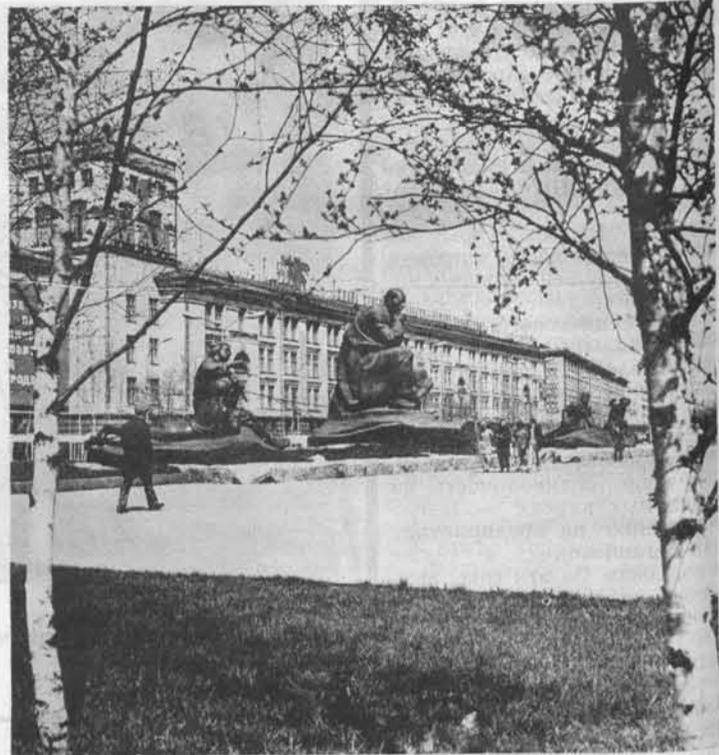
бираюсь прочитать на вечерне.

Поздравляем весь советский народ с 1 Мая и с Днем Победы. Желаем нашей дорогой Отчизне достичь в де-

сятой пятилетке еще больших успехов во всех отраслях народного хозяйства, в науке и культуре.

Мария ГОРОХ.

Бельгия.

Минск, площадь Якуба Коласа.

Фото И. ЮДАША.

Взгляд с пятого континента

ИЛИ РАССКАЗ О ВСТРЕЧАХ С АВСТРАЛИЙЦАМИ, ДЛЯ КОТОРЫХ НАША СТРАНА — БЛИЗКАЯ СТРАНА

Перед Октябрьскими праздниками на вечере в Центральном клубе профсоюзов, что неподалеку от сиднейского Сити, выступал национальный секретарь австралийского профсоюза железнодорожников Р. Тейлор.

— В 1920 году, — сказал он, — первый секретарь нашего профсоюза побывал в Москве и был за это уволен с работы, как только вернулся в Австралию. Теперь такого произойти просто не может. Мы поддерживаем постоянные и плодотворные связи с советскими профсоюзами, и это еще одно доказательство того, что рабочий класс Австралии выступает за дружбу и сотрудничество с СССР. Мы гордимся этими связями и считаем, что их рост происходит благодаря успехам политики разрядки, последовательно проводимой Советским Союзом и поддерживаемой всем прогрессивным человечеством.

Я сидел в зале, слушал Тейлора и думал о том, что время идет и знания здешних жителей о моей стране хоть и не быстро, но расширяются, и все больше встречаешь здесь людей, способных ответить на такие простые с виду вопросы:

что вы знаете об СССР, кого вы в СССР знаете? Я хотел бы в этой связи рассказать о нескольких моих встречах с австралийцами и об их встречах с нашей страной.

ТОМ ПЕЙН ГОВОРИТ О ЛЕНИНЕ

Наверное, не всем известно, что здесь, в Австралии, незадолго до Октябрьской революции плечом к плечу с австралийским пролетариатом боролись русские рабочие-эмигранты. Одним из них был легендарный Артем — Сергеев, который приехал в Австралию в 1911 году, сбегав из сибирской ссылки. В Брисбене, столице штата Куинсленд, до сих пор живы люди, которые помнят Артема и как лидера Лиги русских эмигрантов и Ассоциации русских рабочих, и как одного из организаторов знаменитой забастовки докеров в Куинсленде в 1912 году.

За событиями на пятом континенте, ростом рабочего движения внимательно следил

(Окончание на 6-й стр.)

САЛІДАРНАСЦЬ ПЕРАМОЖА!

[Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.]

супраціўленне эксплуатацыйнага класаў, працоўныя мелі шмат выдатных перамог. Балгары разам з іншымі братнімі народамі будуць сацыялізм. У Берліне, дзе калісьці выпявалі злавесныя планы дзвюх сусветных войнаў, урад нямецкіх рабочых і сялян навечна абвясціў палітыку міру. Многія сацыяльныя завабавы дабіліся і амерыканскія рабочыя. Але ў ЗША, як і дзевяноста гадоў назад, па-ранейшаму вядзецца ўпартая класавая барацьба паміж манасіямі і пралетарыятам.

100, 90, 60 гадоў назад... Этап за этапам, год за годам прыносілі пралетарыям новыя і новыя перамогі. Чым жа харак-

тэрны сёлетні Першамай? Што дасягнута працоўнымі ў няспынай барацьбе за мір, за пазбаўленне ад капіталістычнай эксплуатацыі, за нацыянальнае вызваленне?

Высакародныя ідэалы амерыканскіх, нямецкіх, балгарскіх рабочых, якія дзесяці год назад былі напісаны на сцягах забастоўшчыкаў, дэманстрантаў і паўстанцаў, сёння з'яўляюцца асновай дзяржаўнай палітыкі краін сацыялізму.

З'езд партыі савецкіх камуністаў, які адбыўся нядаўна, вышэйшай стратэгічнай мэтай КПСС назваў няўхільны ўздым матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця савецкага народа. Вызначаны сродкі і шляхі, што вядуць да гэтай вялікай мэты. Распрацавана праграма

далейшай барацьбы за мір і міжнароднае супрацоўніцтва, за свабоду і незалежнасць народаў. Кампартыя Савецкага Саюза за яшчэ раз урачыста заявіла, што яна і надалей будзе аказваць падтрымку народам, якія змагаюцца за сваю свабоду, усім тым дзяржавам, што імкнуча паўнасна пазбаўца ад імперыялістычнай эксплуатацыі.

Народы Савецкага Саюза і ўсіх сацыялістычных краін сустракаюць сёлетні Першамай упэўненымі ў сваёй будучыні, з верай у справядлівасць і пераможнасць камуністычных ідэалаў, у няўхільны наступ прагрэсу.

Першамай 1976-га з'яўляецца адметным для многіх мільёнаў людзей, якія зусім нядаўна са зброяй у руках дабіліся вы-

звалення з імперыялістычнага ярма.

Упершыню святкуе Першамай народ свабоднай Анголы. Лёс гэтай краіны — надзвычай яркі прыклад баявой салідарнасці працоўных многіх дзяржаў. Імперыялісты з усіх сіл стараліся ўтрымаць Анголу пад сваім панаваннем. Яны паслалі супраць яе свае танкавыя калоны, яны сабралі з усёй Заходняй Еўропы і Амерыкі злачынцаў і забойцаў, каб задушыць у калісцы свабоду маладой афрыканскай краіны. Даўней такое ўдавалася лёгка, а зараз не выйшла. Савецкія людзі, кубінцы, афрыканцы падтрымалі ангольцаў у іх справядлівым змаганні, дапамаглі адбіць агрэсію, выгнаць вон рабаўнікоў, злачынцаў і расістаў. І перад гэтай інтэрнацыянальнай салідарнасцю адступілі яшчэ магутны сваёй ваеннай сілай, але надзвычай слабы духоўна імперыялізм.

Дзень міжнароднай салідарнасці працоўных сёлета аб'яўлены дзяржаўным святам у Мазамбіку. Ва ўмовах заваяванай свабоды святкуюць сёлетні Першамай народы Паўднёвага В'етнама, Лаоса, Кампучыі, Эфіопіі, Партугаліі. Увесь ход гісторыі, што адбываецца на нашых вачах, сведчыць: ідэі міру, сацыялізму, нацыянальнага вызвалення сталі непераможнымі, яны ўсё шырэй і шырэй распаўсюджваюцца па планеце.

Чытачы нашы, што жывуць у капіталістычным свеце, самі з'яўляюцца ўдзельнікамі класвай барацьбы, якая адбываецца там. Вось чаму варта прыгледзецца да тых з'яў і тэндэнцый, якія адлюстроўваюць глыбінныя працэсы грамадскага жыцця на Захадзе. Што ў гэтым жыцці стала найбольш прыкметным у апошні час?

Востры эканамічны крызіс. Такі крызіс, што ніхто з аба-

ПАМЯЦЬ АБ СЛАЎНА ПРАЖЫТЫХ ГАДАХ

Васіль Ложачніка я ўбачыла каля хаты.
— Вясна, на сонейка, кцяпцупа цягне, — павітаўшыся, лагодна ўсміхаецца і жмурыцца ад яркіх праменняў гаспадар. — Ды і работа ў двары заўсёды знойдзецца: плот падправіць, яблыны даглядзець. Перад святам збіраемся з жонкай пакой новымі шпалерамі абклеіць. Добра, што зяць во са Стоўбцаў пад'ехаў. Дапаможа сёе-тое.

А ў хаце гаворка пайшла пра мінулае. Перада мной паклалі пажоўклы, працёрты на згібах, з вылінялымі чарніламі лісток паперы. Гаспадар зберагае яго, як і дзсяткі старых фатаграфій, бо гэта — памяць аб сумленна і з карысцю для людзей пражытых гадах, яны нагадваюць маладосць і сяброў па сумеснай барацьбе. І гэты дакумент, і здымкі Васіль Якімавіч прывёз з Уругвая, адкуль у 1957 годзе вярнуўся на Радзіму. Папера заверана пячаткай і подпісамі кіраўнікоў патрыятычнай арганізацыі імя М. Горкага ў Мантэвідэо.

Вось што ў ёй напісана: «У 1931 годзе Васіль Ложачнік уступіў у члены культурна-асветнай арганізацыі імя М. Горкага. Актыўна працаваў ва ўсіх яе аддзелах, распаўсюджаў рабочыя выданні, быў членам праўлення камітэта дапамогі палітзняволеным, якія прымалі ўдзел у вызваленчай барацьбе народаў Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. У 1935 годзе В. Ложачнік быў дэлегатом з'езду ў Аргенціне, які вырашаў пытанні дапамогі палітзняволеным.

У гады другой сусветнай вайны Васіль Ложачнік уваходзіў у праўленне Камітэта імя Варашылава, які займаўся зборам сродкаў у фонд дапамогі Савецкаму Саюзу. У 1950 годзе ён — член Камітэта барацьбы за мір, збіраў подпісы супраць выкарыстання атамнай зброі. Васіль Ложачнік заўсёды сумленна выконваў усе абавязкі, ускладзеныя на яго».

Біяграфія Ложачніка-змагагара пачалася значна раней 1931 года. Свой першы працэт ён выказаў яшчэ ў школе, дзе абавязковым прадметам быў закон божы. «Я ў школу прыйшоў вучыцца чытаць і пісаць, а не богу маліцца», — заявіў Васіль. Непакорнага хлопца выгналі са школы, ён стаў сырава-

рам, а граматы спасцігаў самастойна. Васіль Ложачнік жыў тады ў вёсцы Жукі Карэліцкага раёна. Там жа ў хуткім часе стаў членам МОПРа — Міжнароднай арганізацыі дапамогі барацьбітам рэвалюцыі, якая існавала з 1922 па 1947 год. Яе секцыі меліся ў 74 краінах свету і налічвалі 15 мільёнаў чалавек. У былой Заходняй Беларусі секцыя МОПРа называлася Чырвоная дапамога. Гэта была масавая арганізацыя, якая вяла барацьбу супраць белага тэрору буржуазіі і дапамагала маральна і матэрыяльна палітвязням, змагаюцца за іх вызваленне. Выходзіла

і нелегальная газета, якая таксама называлася «Чырвоная дапамога». На яе старонках друкаваліся матэрыялы аб самавольстве паліцыі, артыкулы і пісьмы вязняў. «Чырвоная дапамога» заклікала працоўных на барацьбу з польскімі акупантамі.

— І мы па вёсках раскідалі лістоўкі. Сяляне іх ахвотна чыталі, — успамінае Васіль Якімавіч. — Збіралі грошы, рэчы. У каго брат, у каго муж ці сын у турме сядзелі. Людзі адгукаліся на нашы просьбы. Сабранае адсылалі палітчным зняволеным. Рэвалюцыйныя святы заўсёды па-баявому адзначалі. Перад Першамаем мы з хлопцамі прымацавалі да калодзежнага жураўля чырвоны флаг. Тры дні развяваўся ён над Жукімі, пакуль паліцыя дазналася і зняла яго.

Хутка Васіль Ложачнік трапіў на зямлю ў паліцыі. Яму загадалі штотыдзень прыходзіць у гміну адзначацца, хлопцу пагражаў арышт. Тады ён і вырашыў паехаць за мяжу. У Васіля Якімавіча не было родных, па ім не было каму гараваць, а таварышам ён сказаў: «Калі паліцыя стане чапляцца да вас, звальвайце ўсю

віну на мяне. Я ўжо далёка буду».

Ва Уругвай паплечнікамі па барацьбе сталі такія ж абяздоленыя, адарваныя ад роднай зямлі людзі, як і ён сам, Васіль Ложачнік. Спачатку яны разам прастойвалі ў доўгай чарзе беспрацоўных, чакаючы «дармовага» хлеба і супу, вандравалі ў пошуках работы, а трохі абжыўшыся, стварылі прагрэсіўную культурна-асветную арганізацыю імя Максіма Горкага. З пасылак, што адпраўлялі яны палітвязням у розныя краіны свету, няма-ла ішло і ў Заходнюю Беларусь — у Гродна, Каргуз-Вярозу, Навагрудка...

У інтэрнацыянальнай рабоце, якую вялі нашы землякі, вялікую дапамогу аказвалі уругвайскія камуністы. Асабліва адчувальнай стала гэта дапамога ў гады другой сусветнай вайны, калі сумеснымі намаганнямі быў створаны фонд дапамогі Савецкаму Саюзу. «Мы разуме-лі, што справа зусім не ў тым пачку цыгарэт, які атрымае савецкі салдат, — хвалоючыся, быццам зноў перажываючы мінулае, раскаваў Васіль Якімавіч. — Важны сам факт, важна, каб нашы браты адчулі, што яны не адзінокія ў сваёй бітве з фашызмам».

У час гэтай работы В. Ложачнік моцна пасябраваў з уругвайскімі таварышамі.

...Шоў XXV з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. У нашу краіну прыбыло 103 дэлегацыі камуністычных, рабочых, нацыянальна-дэмакратычных і сацыялістычных партый з 96 краін свету. Уругвайскую дэлегацыю ўзначальваў Першы сакратар ЦК Кампартыі Уругвая таварыш Арысмендзі.

Якраз у гэтыя дні і заехаў да нас у рэдакцыю Васіль Ложачнік.

— З газет даведаўся, што прыехала ўругвайская дэлегацыя. Знаёмыя імёны ўбачыў. Добра памятаю Арысмендзі. Хацеў сам у Маскву паехаць, ды стары ўжо, цяжка мне далёка ад дому ад'язджаць. Ці нельга праз газету старым сябрам прывітанне перадаць? — растлумачыў нам мэту свайго прыходу ў «Голас Радзімы» Васіль Якімавіч. — Хачу, каб ведалі, што не забыўся я пра старую дружбу, пра нашу працоўную салідарнасць.

Тады ж Васіль Ложачнік і запрасіў мяне да сябе ў го-сці, у старажытнае беларускае мястэчка, а цяпер гарадскі пасёлак Мір.

Д. БАБАК.

за мяжой і дома

У ІМЯ МІРУ І ДРУЖБЫ

XXV з'езд КПСС, які намесціў велічныя планы далейшага ўздыму эканомікі і культуры, павышэння матэрыяльнага дабыту савецкіх людзей, вызначыў новыя задачы на міжнароднай арэне, што з'яўляюцца арганічным працягам і развіццём Праграмы міру. Міралюбівае знешняе палітыка Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, якая адпавядае інтарэсам нашага народа і народаў усяго свету, прыцягальная для мільёнаў людзей добрай волі ва ўсім свеце.

Пэўны ўклад ва ўмацаванне супрацоўніцтва паміж грамадскасцю розных краін уносяць таварыствы дружбы. 28 красавіка адбыўся пленум праўлення Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. Доклад аб выніках XXV з'езда КПСС і задачах таварыства зрабіў старшыня яго прэзідыума В. Смірноў.

Дакладчык і выступіўшыя ў спрэчках члены праўлення і актывісты аддзяленняў таварыства дружбы — майстар Мінскага падшыпнікавага завода К. Татур, мастацтвазнаўца У. Бойка, птушніца Мінскай птушкафабрыкі М. Красоўская і іншыя гаварылі аб тым, што савецкая грамадскасць, аб'яднаная ў Саюзе савецкіх таварыстваў дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, гарача падтрымлівае ўнутраную і знешнюю палітыку КПСС і Савецкай дзяржавы, намечаныя XXV з'ездам КПСС планы і задачы, накіраваныя на далейшы росквіт сацыялістычнай Радзімы, умацаванне міру на зямлі.

Адзначалася, што Беларускае таварыства дружбы, якое падтрымлівае сувязі з 315 грамадскімі і культурнымі арганізацыямі ў 67 краінах свету, асабліва актыўна супрацоўнічае з грамадскасцю сацыялістычных краін. Гэтыя сувязі ахопліваюць пытанні ідэалогіі, палітыкі, культуры, эканамічнага будаўніцтва.

Зарубежныя таварыствы дружбы з нашай краінай пачалі з'яўляцца грамадскасці сваіх краін з рашэннямі XXV з'езда КПСС. Абавязак савецкіх таварыстваў дружбы — дапамагчы зарубежным сябрам шыраў паказаць выдатныя поспехі, дасягнутыя працоўнымі Савецкага Саюза ў стварэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, ход ажыццяўлення планаў дзесяціпяцігодкі, даходліва і ярка паказаць перазагі савецкага ладу жыцця, шырока растлумачваць ленынскую міралюбіваю палітыку нашай краіны.

На пленуме выступілі член ЦК КПСС, старшыня прэзідыума Саюза савецкіх таварыстваў дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі З. Круглова і сакратар ЦК КП Беларусі А. Кузьмін.

За заслугі ў справе ўмацавання і расшырэння дружалюбных і культурных сувязей з зарубежнай грамадскасцю і ў сувязі з 50-годдзем з дня заснавання Беларускае таварыства дружбы ўзнагароджана ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР. Ганаровымі граматамі і Граматамі Вярхоўнага Савета БССР адзначана вялікая група актывістаў таварыства. Гэтыя ўзнагароды ўручыў намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР У. Лабанок.

Ганаровыя граматы Саюза савецкіх таварыстваў дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі групе актывістаў і работнікаў Беларускага таварыства ўручыла З. Круглова.

Вялікімі клопатамі акружаны дзеці рабочых саўгаса «Савецкі» Пружанскага раёна. Нядаўна на цэнтральнай сядзібе саўгаса адкрыўся новы дзіцячы сад-яслі. Тут выхоўваецца больш са-рака хлопчыкаў і дзяўчынак.
НА ЗДЫМКУ: выхаванцы сада.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ронцаў і апалагетаў капіталізму не бачыць сродкаў і магчымасцей выбрацца з яго жалезных абцуроў. Ніхто з пануючага класа не можа ліквідаваць беспрацоўя, стрымаць рост цен, стабілізаваць курс валют. Супярэчнасці капіталістычнага ладу не падпарадкоўваюцца волі людзей, яны пануюць над грамадствам. Таму год ад году колькасць забастовак расце, незадавальненне сацыяльнай сістэмай пашыраецца, заходні спосаб жыцця становіцца непрымальным.

Эканамічны крызіс суправаджаецца карупцыяй, прадажнасцю, дэмаралізацыяй, якія, нібы нафта з пацярпеўшага крушэнне танкера, чорнымі плямамі расцякаюцца па ўсіх краінах так званых «свабоднага свету». Кампанія «Локхід», бессаромна адкінуўшы ўсе нормы маралі, падкупляе міністраў, партыйных лідэраў, прэм'ераў і нават манархаў, якія і

без таго купаюцца ў раскошы. Больш таго — кіраўнікі кампаніі заяўляюць, што так яно і трэба: бізнес ёсць бізнес. Дзе яшчэ шукаць лепшы доказ таго, што свет свабоднага прадпрыемальніцтва зайшоў у безвыходны тупік?

А доказаў такіх вельмі многа. Яшчэ адзін з іх — імклівы рост злачыннасці ў капіталістычных краінах. Злачыннасць існуе не толькі ў выглядзе бандытаў-адзіночак, рабаўнікоў, гандляроў наркотыкамі і г. д. Злачыннымі з'яўляюцца магутныя дзяржаўныя, «законныя» арганізацыі.

Шырока вядомае амерыканскае Цэнтральнае разведвальнае ўпраўленне фармальна існуе для таго, каб ахоўваць дзяржаўную бяспеку ЗША. Гэта, наогул, зразумела. ЦРУ, аднак, ператварылася ў сусветную мафію, якая творыць злачынствы па ўсім свеце: забівае і рыхтуе замахі на дзяржаўныя

дзяржавы розных краін, ажыццяўляе перавароты, займаецца дыверсіямі, сабатажам, падкупам, падманам, інтрыгамі. Прышлася не да спадабы Беларому дому палітыка суверэннага кубінскага ўрада — злачынцы з ЦРУ ўзяліся рыхтаваць атруту для Фідэля Кастра, стварылі манополіям пагрозу ўрады Арбенса ў Гватэмале і Масадыка ў Іране — ЦРУ звергла гэтыя ўрады. Не злічыць злачынстваў гэтага шпіёнска-дыверсійнага канцэрна...

Аб чым сведчаць такія з'явы? Аб канчатковым упадку капіталістычнай сістэмы, крызісе асноў грамадскага ладу, дэвальвацыі яго маральных каштоўнасцей, духоўным спусташэнні.

Працоўныя людзі ўсё больш рашуча змагаюцца з сістэмай прыгнёту і эксплуатацыі. Яны аддаюць свае галасы на выбарах камуністам Італіі і Фран-

цыі. Хістаецца фашысцкая дыктатура ў Іспаніі. Пра пабудову сацыялізму сказана ў новай канстытуцыі Партугаліі. Класавыя баі не сціхаюць, а ўзмацняюцца ва ўсіх краінах Захаду.

І ўзмацняецца, шырыцца, расце працоўная салідарнасць. Гэта салідарнасць дапамагла в'етнамцам, кубінцам, яна дапамагла чыліяцам, палесцінцам, іспанцам — усім, хто не мірыцца з фашызмам, сіянізмам, панаваннем манополій, з эксплуатацыяй і прыгнётам.

Прагрэс грамадскага развіцця неадольны. Няма ў свеце сіл, якія маглі б выратаваць капіталізм, панявольці народы зноў, знішчыць ідэі сацыялізму і міру. Сто гадоў назад балгары падняліся на паўстанне супраць іншаземнага прыгнёту і каланіялізму — сёння каланіялізм і феадалізм ліквідаваны амаль паўсюдна. Дзевяноста гадоў назад амерыканскія ра-

бочыя патрабавалі 8-гадзіннага рабочага дня — зараз эксплуатацыя пастаўлена па-за законам у многіх краінах свету. Шэсцьдзсят гадоў назад нямецкія рабочыя выступілі супраць вайны — цяпер усе еўрапейскія краіны адмовіліся ад вырашэння міжнародных канфліктаў шляхам ваеннага насілля.

Пройдуць яшчэ дзесяцігоддзі, і працоўныя людзі даб'юцца новых сацыяльных і палітычных заваёў. Адыдуць у гісторыю войны, крызісы, сацыяльныя канфлікты. І тады ва ўсіх сталіцах будуць свабодна палыхаць чырвоныя сцягі Першамая — сцягі пераможнай салідарнасці працоўнага людзі планеты.

Взгляд с пятого континента

(Окончание. Начало на 4-й стр.)

В. И. Ленин. В Австралии, в маленьком городке Клунс, штат Виктория, живет человек, видевший В. И. Ленина и говоривший с ним. Зовут этого человека Том Пейн.

Я ехал к Пейну из Мельбурна, даже не зная его адреса. Положил на заверения друзей, направивших меня к нему: друзья утверждали, что в Клунсе Тома Пейна знает каждый.

Клунс, разморенный жарой, будто вымер. На улице ни души. Только у продуктовой лавочки прямо на земле сидел улыбающийся карапуз и пригоршнями швырял на дорогу красноватый песок. Мать его болтала с продавщицей, явно обсуждала в деталях местные новости. Мой вопрос — где можно найти мистера Томаса Пейна — они поняли не сразу. Потом заговорили обо мне: «Ах, вам нужен Том! Так он живет через два дома отсюда. Поверните налево, сразу увидите, — и добавили с ехидством: — Мистер...»

В Австралии не принято это обращение. Даже в сугубо официальной обстановке его избегают и называют друг друга по имени. Я, конечно, знал об этом, да как-то запамятовал и произнес этого «мистера» механически, думая о своем. Точнее, о том, что через считанные минуты мне предстоит встретиться с человеком, ставшим легендой в рабочем движении Австралии.

В 1916 году 18-летний Пейн впервые выступил на митинге — против закона о воинской повинности и участия Австралии в первой мировой войне. В 1970 году, когда ему было уже за семьдесят, он вспомнил об этом, выступая на митинге протеста против войны во Вьетнаме: «Народ Австралии, — говорил он, — в 1916 году провалил референдум о воинской повинности, отказал правительству в праве посылать австралийцев на войну за чуждые им интересы. Почему же сейчас мы позволяем правительству это делать? Почему наших сыновей посылают убивать никогда не угрожавших нам вьетнамцев в угоду империализму США?!»

Между этими двумя речами — большая напряженная жизнь. Столетьячная забастовка рабочих штата Новый Южный Уэльс в 1917 году, организация комитета «Руки прочь от Советской России», поездка в Москву на IV конгресс III Интернационала, встреча с Лениным, оставшаяся ярким воспоминанием на всю жизнь, беспокойная судьба пропагандиста и агитатора коммунистической партии...

Том окапывал в саду яблони. Он обернулся и посмотрел на меня настороженно — белый как лунь, глаза поблескивали из-под очков на дочерна загорелом лице. Настороженность перед незнакомцем как рукой сняло, едва он узнал, что я корреспондент «Правды».

В его домике на столе лежат грудой свежие газеты и наши журналы — «Советский Союз» и «Советская женщина». На камине — портреты Маркса, Энгельса, Ленина.

— Когда ко мне приходят люди и спрашивают, чьи это портреты, — не удивляйтесь, что спрашивают, ведь это Клунс, — я отвечаю им: это три величайших композитора, авторы гениальной оратории под названием «Будущее человечества». Тем, кто потолковее, я рассказываю, конечно, побольше.

— А в Клунсе знают, что вы

были в России и видели Ленина?

— Что был в России — знают. Я дважды был у вас — в двадцать втором и шестьдесят девятом. И вот сейчас я думаю, что даже для того, чтобы получить возможность своими глазами сравнить то, что было, и то, что есть сейчас в СССР, стоило прожить жизнь. Тогда, в двадцать втором, я видел голодную, нищую, полуразрушенную страну, и то, что говорил о ее будущем Ленин, казалось недостижимой мечтой. А через 46 лет я увидел воплощение этой мечты. Для меня, как коммуниста, это счастье. Жаль, в 1922 году я был еще слишком молод, чтобы понять и оценить все, что говорилось на конгрессе, так, как мог бы понять сейчас, после долгих лет борьбы и учебы. Ведь тогда я был всего лишь молодой бунтарь, самоучка, никакой теоретической подготовки не было. Ленин разговаривал с нашей делегацией во время одного из перерывов в заседаниях. Говорил он главным образом с Джоном Гарденом, главой нашей делегации и лидером Компартии Австралии, расспрашивал о том, как работает партия в профсоюзах, в армии, на транспорте. Попутно задавал вопросы об экономике и внутренней политике Австралии, на которые даже Гарден не всегда мог точно ответить. Много позже я понял, что Ленин, беседуя с Гарденом, старался определить, какова же реальная сила нашей партии, каковы ее возможности. Мозг Ленина, как уникальный политический барометр, мог на гигантском расстоянии определять силу предстоящих классовых бурь. Точный барометр...

Том помолчал, будто заново переживая ту давнюю встречу, потом сказал:

— С тех пор как я побывал в Москве первый раз, Советский Союз стал для меня маяком в жизни, а марксизм-ленинизм — компасом.

АВСТРАЛИЙЦЫ НАЗЫВАЮТ ИХ «НОВО»

На причалах сиднейской пристани Вуламалу толпы людей. Как всегда, по традиции, провозная паром в дальний рейс, с причала бросают на борт длинные разноцветные ленты серпантина — символ связи тех, кто уходит в море, с теми, кто остается на берегу. Вот и сейчас та же привычная сцена. Необычно для Сиднея лишь то, что сегодня от берега отчаливает советский теплоход «Леонид Собинов». Теплоход под красным флагом. Для многих австралийцев это еще в новинку. Каких-нибудь год-два назад советские пассажирские лайнеры заходили в порты Австралии крайне редко. Теперь сотни австралийских туристов отправляются в круизы по островам Тихого океана на судах советско-английской компании «Си-Ти-Си»: «Леонид Собинов», «Федор Шаляпин», «Шота Руставели», «Тарас Шевченко».

«Успех паромства «Си-Ти-Си», популярность его советских лайнеров не были достигнуты по принципу «пришел, увидел, победил», — писала недавно сиднейская газета «Дейли телеграф». — Однако, несмотря на сопротивление местного «паромного истеблишмента», долгое время не допускавшего «Си-Ти-Си» в свой избранный круг, компания удалось добиться успеха, что объясняется ее целеустремленностью и поддержкой австралийской общественности.

Мне не раз приходилось бывать на этих пароходах и говорить с австралийскими туристами. Как правило, побывав на борту советского лайнера однажды, они рекламируют его всем своим знакомым и родственникам как «лучшее место отдыха во всем Тихом океане». Опрос одной из газет показал, что 68 процентов пассажиров, покупающих билеты на советские суда в Австралии, не впервые становятся клиентами «Си-Ти-Си». В паромство приходит масса писем от пассажиров с выражением благодарности за «замечательное русское гостеприимство». И это только начало. Спрос на советские круизы растет. Теперь билеты надо заказывать задолго до ухода нашего корабля в рейс.

Частыми гостями здешних портов стали и наши грузовые суда. Австралийцы называют их коротким словом «ново» — это потому, что большинство судов, которые приходят сюда из Владивостока и Балтийского паромства, носят названия наших городов: Новоалтайск, Новокуйбышевск, Новосибирск...

Есть в этом своя символика — я имею в виду то новое, что появилось в советско-австралийских отношениях последнего времени: поступательное развитие взаимовыгодной торговли между нашими странами, оборот которой уже превысил 170 миллионов долларов.

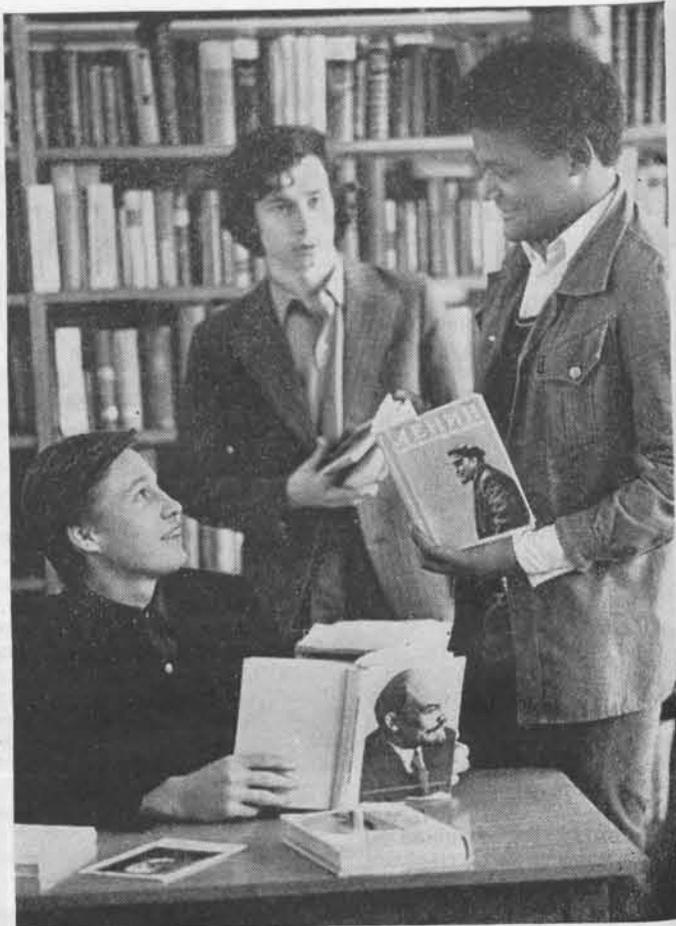
Не так давно газета «Острэлиан» опубликовала рекламное приложение, посвященное советско-австралийской торговле. На его страницах были не только данные о наших товарах и советской экономике. Десятки крупнейших фирм Австралии поместили объявления и статьи, призывающие к торговле с СССР. «Наша фирма гордится связью с СССР», — так называлась статья директора компании «Хейне бразерс» М. Кеннеди, в которой рассказывалось о работе отделения фирмы в Москве. Представители других фирм Австралии рекламировали советские товары, которые они продают на австралийском рынке, — наши часы, радиоприемники, фотоаппараты «Зенит», советские металлорежущие станки, бинокли, мотоциклы, хирургические инструменты.

В одной из статей в «Острэлиан» руководитель крупнейшей в Австралии компании «Брокен Хилл пропрайети» Р. А. Невинсон высоко отзывался о советской охлаждающей системе для доменных печей. Я позвонил ему и договорился о поездке на металлургический завод в Порт-Кембле, неподалеку от индустриального центра Вуалангонг в штате Новый Южный Уэльс, где как раз и применяется эта охлаждающая система.

Директор завода Джон Дивайн сам не раз бывал в СССР, встречался с металлургами Кривого Рога, с учеными Москвы и Киева. Дивайн — деловой человек и, как все деловые люди, смотрит на развитие советско-австралийской торговли в первую очередь с точки зрения той выгоды, которую она может принести его предприятию. А оно — одно из наиболее современных в Австралии.

— Мы не покупаем старья, — говорит Дивайн. — И ищем в первую очередь те технические новинки, которые позволяют двинуть вперед производство. Именно поэтому мы и купили лицензию на советскую охлаждающую систему: она одна из лучших в мире.

Владимир БОЛЬШАКОВ,
соб. корр. «Правды» в Австралии.

Дармаго ў падрыхтоўцы спецыялістаў для народнай гаспадаркі маладых дзяржаў, якія сталі на шлях развіцця, — адно з праяўленняў інтэрнацыяналізму савецкага народа. Сотні замежных студэнтаў займаюцца і ў навучальных установах нашай рэспублікі. НА ЗДЫМКУ: беларусы Юра ВІШНЕУСКИ, Валодзя НАЗАРАЎ і суданец Мустафа ІБРАГІМ — студэнты Беларускага політэхнічнага інстытута.

ЛЕНИНСКАЯ АНТОЛОГИЯ В США

«Больше чем какая-либо другая историческая личность Ленин определил характер и мировоззрение нашей эпохи... Он придал цель и направление социальным силам, которые, если бы они оставались разрозненными и рассеянными, могли бы растратить себя впустую и так ничего не достигнуть. Он ускорил исторический процесс, придал ему конкретную форму, он был главным двигателем событий, которые потрясли мир».

Этими словами открывается сборник воспоминаний о В. И. Ленине, только что выпущенный издательством Лоуренс Хилл энд Компани в городе Уэст Порт, в штате Коннектикут.

Его публикация свидетельствует об огромном интересе все новых поколений американских читателей к личности В. И. Ленина, к его идеям и деятельности.

Читатель, интересующийся непосредственно идеями Ленина, может обратиться к «Ленинской антологии», выпущенной крупным нью-йоркским издательством В. В. Нортон энд Компани.

Составитель антологии — профессор Принстонского университета Роберт Такер в беседе с вашим корреспондентом разъясняет характер издания:

— Книга рассчитана прежде всего на студентов университетов. Труды Ленина изучают при прохождении

многих курсов, например курса марксизма или истории СССР. Издательство «Интернешнл пাবলিশерз» уже выпустило в США три тома избранных произведений Ленина. Это очень полезное издание. И в своей антологии я воспроизвел многие примечания из этого трехтомника. Но он публикует произведения Ленина в хронологическом порядке, я же избрал хронологический тематический метод и распределил работы Ленина по разделам. Например, первый раздел называется «Революционная партия и ее тактика». Я также поместил короткие справки о том историческом фоне, на котором появилась та или иная работа. Я стремился к тому, чтобы студент, даже не изучающий Ленина на специальных курсах, мог бы при желании самостоятельно познакомиться с его идеями и с развитием этих идей.

— Нет сомнения, — говорит в заключение Такер, — что мы живем в эпоху революций. Несомненно также, что эту эпоху открыла большевистская революция. Следовательно, революционные идеи Ленина исключительно важны. Если кто-либо желает понять и наш сегодняшний мир, знакомство с мыслями Ленина должно стать неотъемлемой частью его образования.

Г. ГЕРАСИМОВ.

ПРАЦА І МАСТАЦТВА

Няма цяпер у Беларусі такога прафтэхвучылішча, дзе б не былі беларускія пісьменнікі, паэты, мастакі, майстры сцэны. Яны знаёмяць навучэнцаў з мастацтвам, садзейнічаюць прапагандае мастацкіх твораў, якія паказваюць героіку нашых працоўных будняў, духоўнае багацце савецкага чалавека.

Пастаяннае шэфства над прафесійна-тэхнічнымі вучылішчамі ўзяў часопіс «Неман». На яго старонках нярэдка расказваецца аб рабоце лепшых працоўных калектываў, Героях Сацыялістычнай Працы — выпускніках вучылішчаў, перадавіках і наватарах выхавання маладога пакалення рабочага класа.

Сярод будучых рабочых і іх вопытных настаўнікаў творчыя рабятнікі знаходзяць нямала герояў сваіх новых твораў. Аб гэтым гавораць вынікі рэспубліканскага конкурсу на лепшы твор літаратуры і мастацтва, прысвечаны вучобе, працы і быту навучэнцаў прафесійна-тэхнічных вучылішчаў. Першыя прэміі прысуджаны І. Крывадубу за паэму «Рабочы чалавек», Г. Бураўкіну за тэкст песні «Мы — маладая змена», другая прэмія — У. Вальніцу за партрэт Героя Сацыялістычнай Працы ткачыхі В. Саламаха. Група паэтаў, празаікаў, журналістаў, кампазітараў адзначаны за выключальныя прэміямі.

Н. КАРПАВА.

ПЕСНЯ У СЭРЦА УВАЙШЛА

Юозас РЫБКАЎСКАС

Юозас Рыбкаўскас — 25 гадоў. Ён нарадзіўся і жыве ў Літве, у Вілкавішкіге. Нейк яшчэ ў дзяцінстве яму трапіла ў рукі кніжка на незнаёмай беларускай мове. Знайшоўся сярод суседзяў чалавек, які спачатку паказаў хлопцу літары, а потым навучыў і чытаць. Цікаваць да мовы перарасла ў Юозаса ў цікавасць да народа, які на ёй гаворыць, да яго гісторыі, культуры, мастацтва. Ён шмат прачытаў аб нашай рэспубліцы, і чым больш чытаў, тым больш пераканваўся, што Беларусь і Літва заўсёды былі цесна звязаны ў сваёй гісторыі: супраць адных ворагаў ваявалі, пад адным ярмом царпелі, разам ішлі да свабоды.

Юозас шчыра палюбіў Беларусь. Ён захапляецца паэтычным словам Купалы і Коласа і ў адным са сваіх вершаў нават напісаў: «Табе я верны застаўся назаўсёды — глыбока ў маё сэрца ты запала». Так, Юозас піша вершы. У яго душы назаўсёды паядналіся Літва і Беларусь. Таму ён аднолькава шчыра выказвае свае думкі на роднай мове і на той, якую ведае з дзяцінства.

Юозас працуе ў Вілкавішкім аб'яднанні «Сельгастэхніка» і завочна вучыцца на трэцім курсе філфака Вільнюскага ўніверсітэта. Юнак таксама спрабуе свае сілы ў перакладах з літвыскай мовы на беларускую і наадварот. Можна стацца, што з цягам часу з Юозаса атрымаецца выдатны перакладчык, і яго праца паслужыць далейшаму ўмацаванню культурных сувязей паміж нашымі народамі.

Вершы Юозаса Рыбкаўскага ўжо з'яўляліся ў нашым перыядычным друку. Сёння мы прапануем некалькі яго вершаў аб Беларусі, напісаных на беларускай мове.

Уладзімір СОДАЛЬ.

І ён табе быў вельмі дарагім.
Няма нічога даражэй Радзімы.
Ты ўсё аддаў
зямлі сваёй пакутнай...
Сінеюць сёння вольна яе нівы
пад вечным ззяннем
зоркі пяцікутнай.
Якой шырокай стала наша ніва!
Табе магло такое толькі сніцца.
Твая паэзія,
як вольны спеў Радзімы —
Для нас каханна і вернасці
крыніца!

БЛАКІТНАЯ ВЯСНА

Вясна.
Зноў абуджаюцца палі.
Блакітам кветак
папавы шчыруюць.
Па маляўнічай
Гнёманскай зямлі
вясновы вецер весела віруе.
Ён нам прынёс
аднекуль песню мая.
Пра дружбу і давер
мелодыя яе.

БЕЛАРУСІ

Мне прыгажосць твая
яшчэ не ўся вядома,
Цудоўны край будоўляў і азёр,
Але я тут заўсёды нібы дома,
Пад ззяннем ясным
тваіх ціхіх зор.
З табою, любая старонка,
Я мару лёс свой заручыць.
Твая душэўная гаворка
Мне песняй роднаю гучыць.

Яна сюды
аж з Беларусі далятае—
яе сястра нам радасна п'яе.
І голас той
душу і слых нам песціць,
у ім заўсёды дабрата жыла.
Відаць, таму
блакiтнай Беларусі песня
У сэрцы стрыманым літоўцам
увайшла...

МАКСІМУ БАГДАНОВІЧУ

Далёка ад любімай Беларусі,
Заўсёды з ёй у сэрцы маладым
Табе прыносімі
прывет з Палесся гусі,

ЗАХОЎВАЦЬ ЭНЕРГІЮ РЭВАЛЮЦЫІ

Напярэдадні Першамай Мінск абнавіў свой святочны ўбор. На вуліцах і плошчах, на сценах дамоў з'явіліся чырвоныя сцягі і транспаранты, маляўнічыя плакаты. «...Што больш садзей-

нічае захаванню рэвалюцыйнай энергіі ў асяроддзі рабочых, чым плакаты, якія ператвараюць кожную вуліцу ў вялікую газету», — гэтыя словы былі сказаны Фрыдрыхам Энгельсам яшчэ ў 1849 годзе.

Гады два-тры назад мы пазнаёмліліся як суседзі на ўніверсітэцкаму інтэрнату. Яго звалі Т'еры Далідон. Прыехаў ён да нас на двухгадовую стажыроўку з Францыі, дзе скончыў электратэхнічны каледж. Мы шмат разоў сустракаліся, гаварылі, а то часам і спрачаліся на розныя тэмы. Аднойчы размова зайшла аб маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбарах у Францыі. Далідон, бацькі якога адносіліся, па яго ж словах, да «сярэдніх буржуа», быў цэнтрыстам і шкадаваў, што не зможа аддаць свой голас за д'Эстэна.

Слова за словам, і размова раптам пайшла пра рэкламу. — Проста не ўяўляю, як вы там не шалеце ад такой мільгатні, — дзівіўся я. — Гэта ж на кожным кроку: купі тое, набудзь сёбе — здурэць можна!

— А я ўжо звыкся. Не заўважаю нічога гэтага, — сказаў абіякава Т'еры, але раптам вочы яго хітравата заблішчэлі і, падміргнуўшы, ён паказаў рукой: — А ты вось гэту рэкламу заўважаеш? — мы якраз праходзілі каля вялікага стэнда, заклеенага плакатамі «Пяцігодку — за чатыры гады!», «Ганьба амерыканскім агрэсарам у В'етнаме», «Першамай — свята працы і міру», «Даеш тэмпы і якасць!» — Табе яна не перашкаджае?

— Не, — сказаў я, — мне гэтая «рэклама» не перашкаджае.

Я мог бы расказаць маладому французу, што значыць для нас плакат. Палітычны плакат. Для нас, выхаваных на гісторыі сваёй краіны, для каго плакат «Ты запісаўся добраахвотнікам?» сімвалізуе рэвалюцыю і грамадзянскую вайну, а жанчына на плакаце «Радзіма-маці кліча!» асацыіруецца з самай Айчынай. Што ветлая Гагарынска ўсмяшка — сімвал новага часу, якога чакалі і за які змагаліся ўсе народы нашай краіны. Але што ён мог зразумець, мой знаёмы, калі не ведаў, што ў нас была грамадзянская вайна, не ведаў, што такое блакада Ленінграда, Курская дуга, хто такі Жукаў?

Што ж такое савецкі плакат? І што ён для нас, савецкіх людзей, значыць? Усё-такі пра гэта трэба расказаць.

У аўтабіяграфічнай аповесці Канстанціна Паустоўскага «Пачатак нябачанага стагоддзя» ёсць такі эпізод: «З стаячага непадалёку агітвагона выйшаў голы па пояс, заспаны бога-сы чалавек з вялікай ускудлачанай шавялюрай і касмыкавай тай барадой. Ён выцягнуў з вагона ліст фанеры, пэндзлі і банты з фарбамі, прыпёр фанеру к вагону, папываў на рукі, узяў пэндзаль і адным махам намалюваў сажай таўсцяна ў цыліндры. З жывата, распоранага штыком, сыпаліся грошы.

Потым кудлаты чалавек пачухаў за вухам і напісаў збоку на плакаце чырвонай фарбай:

Ніколі буржуйскае залатое пуза не чакала такога канфуза.

Матросы ў судзейнай цяплушцы зарагаталі...»

У першыя гады рэвалюцыі і грамадзянскай вайны газет і тым больш, часопісаў выходзіла вельмі мала, адчувалася неабходнасць вокаімгненна адгукацца на падзеі, якія хваліліся грамадскасць. Гэта неабходнасць і нарадзіла самаробныя плакаты, падобныя на апісаны Паустоўскім. Трансным малюнкам і словам яны рабілі вялікую агітацыйную справу.

Першы нарком асветы Анатоль Луначарскі ў сваіх успамінах пісаў: «Яшчэ ў 1918 годзе Уладзімір Ільіч паклікаў мяне і заявіў мне, што трэба рушыць наперад мастацтва як агітацыйны сродак. Па-першае, на яго думку, трэба было ўпрыгожыць будыні, агароджы і тым месцы, дзе звычайна ўываюць афішы, вялікімі рэвалюцыйнымі надпісамі. Некаторыя з іх ён зараз жа прапанаваў...»

Гэта ініцыятыва Леніна нарадзіла арыгінальную форму выяўленчай агітацыі — «Вокны РОСТА» (Расійскае тэлеграфнае агенцтва). Весткі, што прыходзілі з франтоў грамадзянскай вайны, ператвараліся ў смешныя і дасціпныя малюнкi, якія суправаджаліся з'ездлівым тэкстам. Зробленыя ўручную плакаты раніцай вывешваліся на бойкіх месцах.

Удзел у гэтай справе прыняў і пралетарскі паэт Маякоўскі, які быў нелагічным мастаком. «Вокны РОСТА», — пісаў ён потым, — фантастычная рэч. Гэта абслугоўванне прыгаршняй мастакоў... стопяцідзсяцімільённага пародзішча. Гэта плакаты, якія перад боем глядзелі чырвонаармейцы, што ішлі ў атаку...»

Разам з «Вокнамі РОСТА» з першых дзён Савецкай ула-

Д. МАОР. «Ты запісаўся добраахвотнікам!»; В. КАРЭЦКІ. «Воін Чырвонай Арміі, вяртай!»; П. КАЛІНІН. «1 Мая».

ды пачалі выходзіць і друкаваныя плакаты мастакоў А. Апсіта, М. Чарамных, В. Дэнi. Асабліва вядомымі сталі плакаты «Ты запісаўся добраахвотнікам?» і «Дапамажы!» мастака Д. Маора (сапраўднае прозвішча Арлоў).

Плакат «Ты запісаўся добраахвотнікам?» Маор стварыў за адну ноч. Быў чэрвень 1920 года. Вораг акружыў маладую Савецкую дзяржаву з усіх бакоў. Чырвонай Арміі патрэбны былі новыя сілы.

...Перад табой на ўвесь рост узнялася агромністая постаць чырвонаармейца. Ён глядзіць проста на цябе, яго ўзнятая рука ўпіраецца табе ў грудзі, а вочы, суровыя і патрабавальныя, ні на хвіліну не адпускаюць твайго погляду. Гэта твая Бацькаўшчына, твая рэспубліка, якая змагаецца і сцякае крывёю ў няроўнай барацьбе, абараняючы твой лёс і тваю будучыню, звяртаецца да цябе, да твайго грамадзянскага сумлення і гонару. Гэта не просьба аб дапамозе, гэта загад, заклік стаць у строй... Уздзеянне плаката «Ты запісаўся добраахвотнікам?» было велізарным. Ён зросся з той эпохай, стаў для нас як бы адным з яе сімвалаў. Яго сустрэнеш у кінафільмах, на палотнах мастакоў, якія аднаўляюць надзеі тых слаўных часоў. Гэты плакат, што даўно стаў музейным экспанатам, не забыты, ён і зараз хвалюе нас, выклікаючы цэлую буру патрыятычных пачуццяў.

Зараз, калі даўно з нашага лексікону знікла слова «голад», усё роўна цяжка пераадолець пачуццё жаху, якое ўзнікае ад адчування народнага бедства, што глядзіць з вялікага чорнага ліста Д. Маора — «Дапамажы!» Нават не скажаш, што страшней на гэтым плакаце, — вялікая постаць змарнелага старога ці пусты, ссохлы і зламаны колас — сімвал засухі, голаду і смерці. Моц і гуманізм плаката Маора ў тым, што, заклікаючы дапамагчы галадаўшаму ў 1920 годзе Паволжы, мастак пераступаў рамкі адзінкавага выпадку і з незвычайнай сілай звяртаўся да чалавечага розуму і справядлівасці.

...Гэта быў першы год Вялікай Айчыннай вайны. Старонкі ваенных, палітычных і мастацкіх выданняў абыйшла рэпрадукцыя плаката В. Карэцкага «Воін Чырвонай Арміі, вяртай!» На вялікіх шчытах узвышаўся гэты плакат на перакрываючых ваенных дарог. Лётчыкі, адлятаючы на баявое заданне, бралі яго з сабой у планшэт. Выразаны з франтавой газеты, ён ляжаў у кішэні гімнасцёркі разам з партбілетам.

Маладая жанчына, якая гнеўна і няскорана глядзіць не на крывавае фашысцкі штык, а ва ўпор на акупанта-забойцу, і напалоханы хлопчык з вачыма, затаіўшымі нянавісць да ворага, патрабуюць помсты. Так і зразумелі гэты плакат воіны. «Мы зараз, як сімвал помсты, беражом Ваш плакат», — пісалі мастаку франтавікі. Такія ж пачуцці нянавісці, справядлівага гневу выклікалі ў нашых людзей плакаты Д. Шмарынава «Адпомсці!», І. Жукава «Бі насмерці!».

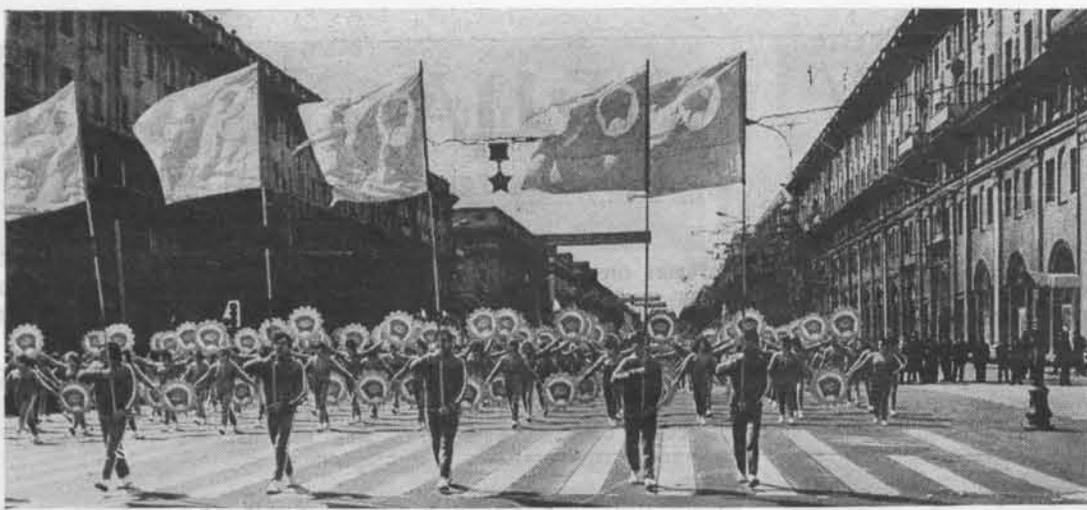
...Калі я гляджу на гэты плакат, адразу аднекуль з глыбін памяці (не маёй, а відаць, бацькавай, той, што перадаецца нам з генамі) усплывае рокат песні «Вставай, страна огромная!» Я бачу, як ад чорнага, паклычанага снарадамі снежнага насту аддзяляюцца шарэнгі шэрых шынялёў, шчаціняцца штыкамі і, раздзіраючы рот усемагутным «ура», нахіліўшыся, крок за крокам, ідуць наперад. У гэты час нервовы спазм перахоплівае мне горла, да болю сціскаецца і шчыміць сэрца — я рады і гатоў плакаць, я горды за сваю краіну, за свой народ, які столькі стрываў і такое здужаў. Мне здаецца — сілам маім няма мяжы, я такі ж магутны, як мой народ... Не, гэтых пачуццяў не пераказаць. Плакат І. Таідзе «Радзіма-маці кліча!». Хто зразумее, хто адчуе яго так? Савецкі чалавек.

Бывае так, што сярод гарадскога шуму і мітусні, сярод стракатаці тэатральных афіш і кінаанонсаў цябе раптам спыніць, кінуўшыся ў вочы, плакат «Свабоду вярнем капіталу!» І не паспеўшы яшчэ прачытаць гэтых слоў, ты ўспомніш, што не ўсім сёння вольна дыхаецца, не кожны можа вольна жыць, крочыць па сонечных вуліцах вяснянага горада. Заклік уварецца ў тваю свядомасць, прымусяць задумацца.

І калі на плакаце з-за глустай бюргерскай пысы выглядвае здан ашалелага гітлераўца — «Сёння НДП — заўтра фашызм», — то гэта значыць, што трэба быць пільным, яшчэ шчыльней яднаць нашы рады, умацоўваць салідарнасць, каб не даць магчымасці гэтай здані ажыць.

А сёння свята. І на мінскіх вуліцах плакаты беларускіх мастакоў М. Грамыкі, А. Чуркіна, І. Крэйдзіка, П. Калініна, В. Салаўева, М. Стомы, В. Шматава, Л. Чурко і іншых вшчуюць нас з Першамаем. «МІР», «ЛЕНІН», «ПРАЦА», «ДРУЖБА» — такія словы накрэслены на маляўнічых лістах. Яны вызначаюць наш сённяшні дзень.

Алесь ГАЎРОН.

1 Мая 1976 года. Парад фізкультурнікаў у Мінску.

нашы славытыя землякі

ЯГО ІМЕМ НАЗВАНЫ ГОРАД

У красавіку 1974 года дэлегаты XVII з'езда ВЛКСМ урачыста праводзілі на Далёкі Усход першы атрад камсамольцаў, якія адправіліся на будаўніцтва Байкала-Амурскай магістралі. З таго часу, як камсамольцы прыбылі на буйную вузлавую станцыю Шыманойск, імя гэтага горада і станцыі часта ўпамінаецца ў газетах і па радыё.

Горад названы ў гонар палымянага бальшавіка, ураджэнца горада Мінска Уладзіміра Шыманойскага.

Восенню 1900 года ў Томску адкрывалася першая вышэйшая тэхнічная навучальная ўстанова Сібіры — тэхналагічны інстытут практных інжынераў.

Браты Уладзімір і Леанід Шыманойскія прыехалі з Благовешчанска. Яны былі бела-

русамі, нарадзіліся ў Мінску, на Далёкі Усход пераехалі разам з бацькамі. Браты закончылі гімназію ў Благовешчанску і як асобы, якія атрымалі адукацыю ў Сібіры, карысталіся льготамі пры паступленні ў інстытут, спецыяльна адкрыты для Сібірскай чыгункі.

Студэнт Уладзімір Шыманойскі з першых месяцаў навучання далучыўся да рэвалюцыйнага руху. Ён захапляўся нелегальнай літаратурай, чытаў работы Маркса і Леніна. Паступова Шыманойскі становіцца перакананым бальшавіком. У 1904 годзе ў Томску Уладзімір уступае ў Расійскую сацыял-дэмакратычную рабочую партыю. Членам партыі бальшавікоў ён стаў адначасова з Сяргеем Кіравым, які ў той час прыехаў паступаць у Томскі політэхнічны інстытут.

Летам 1905 года Уладзімір Шыманойскі павінен быў абараніць дыплом інжынера, але пасля жорсткай расправы з дэманстрантамі ў Томску 18 студзеня 1905 года заняткі ў інстытуце спыніліся — пачалася забастоўка студэнтаў.

Абараніць дыплом у Томску Шыманойскаму не давялося. У час дэманстрацыі ён быў арыштаваны і пасаджаны ў турму. Але ў жандараў не было прамых доказаў таго, што Шыманойскі ўзначальваў баявыя дружны. Вышаўшы на волю, ён зноў уключыўся ў барацьбу. Пасля падаўлення рэвалюцыі Шыманойскаму нельга было больш заставацца ў Томску, дзе яго чакаў арышт, а затым пакаранне смерцю або ў лепшым выпадку катарга.

Ратуючыся ад праследаванняў, Шыманойскі паехаў у Пецярбург і паступіў у тэхналагічны інстытут, які ў хуткім часе бліскава скончыў. Малады інжынер-пуцявік працаваў на Амурскай дарозе.

З 1910 года Уладзімір Шыманойскі быў адным з кіраўнікоў падпольнага камітэта бальшавікоў, затым прымаў актыўны ўдзел ва ўстанаўленні Савецкай улады на Далёкім

Усходзе. У канцы 1918 года, у час інтэрвенцыі японцаў на далёкім Усходзе, бальшавік Шыманойскі быў арыштаваны белгвардзейцамі і 21 лістапада 1918 года расстраляны.

У развіталым пісьме, якое яму ўдалося перад смерцю перадаць жонцы, Уладзімір Іванавіч пісаў: «Табе больш, чым каму б там ні было, вядома, што мая грамадская дзейнасць была сумленнай і бескарыслівай, што мною кіравала ідэя свабоды, роўнасці і брацтва ўсіх людзей, ідэя абароны працоўных, і сярод іх не знойдзецца, я думаю, ніводнага чалавека, які кінуў бы ў мяне камень. І вось цяпер на зары адраджэння дарагой, любімай Радзімы — Расіі, на зары яе свабоднага жыцця, я спраўднай культуры і прагрэсу мне, паколькі я так імкнуўся да гэтага шчасця, даводзіцца развітацца з жыццём».

Прайшлі гады. Але на Далёкім Усходзе не забылі важака амурскіх бальшавікоў — Уладзіміра Шыманойскага. Станцыя Гандаці, на якой некалькі гадоў працаваў ён, была перайменавана ў Шыманойск. Гэта імя атрымаў і горад, які вырас каля яе.

І. ЛАЗОУСКІ.

У ФІЛАТЭЛІСТАУ ПАТСДАМА

Філатэлісты сталіцы Беларусі і горада Патсдама з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі ўстанавілі сяброўскія сувязі нядаўна. Але за гэты час мінчане паспелі пазнаёміцца з лепшымі калекцыямі нямецкіх калег на дзвюх філатэлістычных выстаўках у нашай рэспубліцы і наладзіць сваю экспазіцыю ў Патсдаме.

Летаць мы прымалі ў сябе філатэлістаў з ГДР. А нядаўна з братняй краіны вярнулася дэлегацыя мінчан, якія прымалі ўдзел у штогадовай акруговай канферэнцыі філатэлістычнага актыўу Патсдама.

Паездка была надзвычай цікавай. Мы пазнаёміліся з калекцыянерамі, палядзелі іх найбольш цікавыя набыткі, шмат гутарылі аб арганізацыі работы з філатэлістамі ў Беларусі і ГДР. Гасцінныя гаспадары спланавалі для нас і розныя азнаямленчыя паездкі, паказалі славетасці Патсдама, Берліна і яго ваколіц. Вядомыя з гісторыі назвы мы як бы адкрывалі для сябе зноў.

Дамовіліся мы з нямецкімі сябрамі і пра новыя сустрэчы. На 1977 год намічалі правядзенне сумеснай выстаўкі ў Беларусі. Будуць запрошаны на яе і філатэлісты з Польшчы. У наступным жа годзе калекцыянеры трох краін будуць дэманстраваць свае набыткі ў Патсдаме.

Л. КОЛАСАУ,
намеснік старшын
прайлення
Беларускага
рэспубліканскага
аддзялення
Усесаюзнага таварыства
філатэлістаў.

Беларускі аркестр народных інструментаў імя Жыновіча часта выступае перад працаўнікамі сяла, на прамысловых прадпрыемствах. Такая традыцыя ў прафесійных і самадзейных калектываў рэспублікі, што ў перадсвяточныя дні яны з абноўленай праграмай самі ідуць да слухачоў. І гучаць напеўныя мелодыі, бадзёрыя песні над прасторамі калгасных палёў, пад скляпеннямі новых цэхаў.

НА ЗДЫМКУ: удзельнікі аркестра імя Жыновіча выступаюць у абедзенны перапынак на Мінскім трактарным заводзе.

Фота М. МІНКОВІЧА.

ТУТ БЯРЭ ПАЧАТАК ДРУЖБА

Я доўга хадзіла па калідоры, стараючыся не рыпець маснічнамі, час ад часу спыняючыся перад пакоем, на якім вісела шыльда: «Клуб інтэрнацыянальнай дружбы». З-за дзвярэй даносіліся прыглушаныя галасы: там праходзіла канферэнцыя кіраўнікоў «КІДаў». Калі яе ўдзельнікі разыйшліся, я ўвайшла ў вялікі светлы пакой, уздоўж сцен застаўлены высокімі шафамі. На паліцах за шклом размясціліся сувеніры, цацкі, фатаграфіі і паштоўкі, атрыманыя беларускімі піянерамі ад іх зарубажных сяброў.

Гаспадары ў клубах інтэрнацыянальнай дружбы — дзеці, але ім дапамагаюць парадамі, арганізуюць цікавыя паездкі і сустрэчы дарослыя — піянерважатыя, настаўнікі. Такія клубы ёсць у многіх школах Мінска, у іншых гарадах і вёсках нашай рэспублікі. Два разы на год іх кіраўнікі збіраюцца на канферэнцыі, нарады, каб раскажаць аб сваёй рабоце, даведацца, што новага ў сяброў, падзяліцца вопытам. Сустрэчы гэтыя адбываюцца, як правіла, у мінскім Палацы піянераў і школьнікаў, дзе вось ужо семнаццаць год працуе гарадскі клуб інтэрнацыянальнай дружбы. Ён выхаваў не адно пакаленне юных інтэрнацыяналістаў, і штогод 27 верасня (дзень нараджэння клуба) былія кідаўцы прыходзяць у палац, сустракаюцца з дзецьмі, якія сёння працягваюць іх традыцыі.

Сённяшнія выхаванцы клуба інтэрнацыянальнай дружбы, як і іх старэйшыя таварышы, перапісваюцца са сваімі аднагодкамі з іншых краін, раскажваюць ім пра сваё жыццё, свой горад, клуб і яго справы, абменьваюцца маркамі, значкамі, паштоўкамі.

Настаўніца з чэшскага горада Мікулава ад імя сваіх выхаванцаў піша: «Я многа раскажвала дзецям пра ваш цудоўны горад, паказвала ім здымкі, якія мне падарылі ў міжнародным лагеры калегі з Мінска. Мае вучні хочуць перапісвацца з вамі, хочуць больш ведаць пра ваш горад, хочуць сябраваць».

Усхвалявала дзяцей і пісьмо з Кубы: «Піянеры і настаўнікі школы «Хуан Трыяна» шлюць свае шчырыя віншаванні з выпадку вялікага рэвалюцыйнага свята 57-й гадавіны Кастрычніка. Жадаем усім народам Краіны Саветаў паспяхова ператварыць у жыццё запаветы вялікага Леніна».

Зарубажныя сябры памятаюць пра нашы рэвалюцыйныя святы, а многія ўрачыстасці сталі агульнымі. «Дарагія сябры, — чытаем у пісьме з Чэхаславакіі, — віншваем вас з Днём Перамогі. Кожную вясну і мы адзначаем дзень вызвалення нашай краіны Савецкай Арміяй ад гітлераўскіх захопнікаў. Рыхтуемца да гэтага свята заўсёды доўга і старанна».

Гарадскі клуб часта наведваюць зарубажныя госці, дэлегацыі. Ім падабаецца Палац піянераў і школьнікаў, магчымасць дзяцей займацца ў шматлікіх гуртках і студыях. Нашы піянеры звычайна задаюць шмат пытанняў пра жыццё сваіх аднагодкаў.

Тут, у клубе, часта бярэ пачатак дружба, якая потым аб'ядноўвае людзей, служыць справе міру на зямлі.

Вераніка ЧАРКАСАВА.

Зацвіла сон-трава.
Фота А. ГЛІНСКАГА.
РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ
АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ
ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82,
33-02-80, 33-03-15, 33-01-97.

гумар

Дакучлівая наведвальніца, якая часта прыносіла свае графаманскія творы ў рэдакцыю, спытала ў рэдактара:
— Чаму вы патрабуеце, каб мае рэчы былі надрукаваны

толькі на адным баку ліста?
— Гэта своеасаблівы кампраміс, мадам, — адказаў рэдактар.
— Кампраміс?
— Калі б мы маглі, мы б

папрасілі вас не пісаць і на другім баку!
— Вопытны дрэсіроўшчык можа навучыць сваю сабаку практычна ўсяму. Я, напрык-

лад, прывучыў сваю сабаку Альму не ляжаць пад канапай, а гэта было яе любімае месца.
— І як вам удалося?
— Вельмі проста: я адпілаваў ад канапы ножкі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага
Сцяга друкарня выдавецтва
ЦК КП Беларусі.
Зак. 640.